

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Rókás Sándor*

Cím:

Görög vázák, római szobrok.

Forrás: **Az antik világ emlékei a Szépművészeti Múzeumban**

Népszabadság 1958. X. 23.

Ösztályozás

Tárgy

902.6

Hely

"1958"

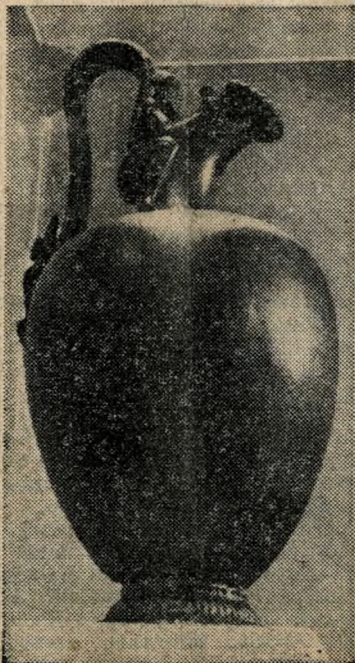
Érdekes dolog nyomon követni a népek művészetének fejlődését, végigtekinteni azt az utat, amelyet az ember anyagot formáló tevékenysége a primitív próbálkozásoktól a legmagasabb rendű művészi alkotásig megtett. Tanulságos dolog összehasonlítani a közös törzsről eredő elágazások önállósuló, sajátos fejlődését, kutatni a környező népek művészetének hatását más népek művészetére.

A Szépművészeti Múzeum görög-római gyűjteményének megtekintése mindezen tapasztalatokkal, tanulságokkal szolgál. Időrendben ugyanis időszámításunk előtt 3000-tól az időszámításunk utáni 400-ig gyűjti össze a görög és a római művészet emlékeit, tehát kerekén három és fél évezred művészeti fejlődéséről ad számot.

A kiállítás négy terme időrendi sorrendben szemlélteti a régi világ megmentett vagy föld alól, ásátásokkor előkerült emlékeit. Az első terem két és fél évezred tárgyait mutatja be, a krétai, a ciprusi, a görög, az etruszk és a karthágói névtelen művészek alkotásait.

A kiállítás első termében vázák, kancsók, amphorák sokasága. A művészi találékonyság megannyi példája formában, színben, díszítésben. Öblösek, karcsúak, állatalakúak. Van, amit kézzel formált mestere, de mellette már láthatók a korongon a fejlettebb technikával készült darabok. S bizony az első próbálkozások az új eljárásaj gyengébben sikerülnek, primitívebbeknek hatnak,

(Hala) amint ezt az első terem II. tárlójában kiállított anyag bizonyítja. Milyen vázákat, amphorákat láthatunk? A bronzkor kezdetétől származó ciprusi vörös felületű edényeket bekarcolt vagy plasztikus díszítéssel; a krétai mestereket dicsérő sötét alapon világos szórványmotívumokkal díszített edényeket; a mikénei vázák jellegzetes képviselőit, az úgynevezett álkiöntös edényeket, a háromfülvű vázákat; az állatfigurák-

A Grimani-kancsó.

(Köt. v. füz.) (Oldal) kal díszített korinthusi edénykét az időszámításunk előtti 8. század végéről stb., stb., hiszen az ókori görög kultúra kutatói két-tucatnyi vázaformát írnak le, s ezek mindegyikéből található minta a gyűjteményben.

No, azért nemcsak vázák-ból és amphorák-ból áll a kiállítás. Ha azt írtuk, hogy az első teremben ezek dominálnak, nem jelenti azt, hogy más nem talál a látogató. Hiszen itt van mindjárt egy istennő márványszobra, a 3. évezred második feléből. Szép a szobor? Inkább azt mondhatnánk, hogy érdekes. A primitív ábrázolásmód, az elnagyolt, szinte csak jelképes arc ellenére a szemlélő érzi, hogy a minta az élő ember volt, s alkotója az ég benépesítéséhez a földről választotta a modelleket.

Aki az ékszereket kedveli, az hosszasan időzhet a középső tárlóban látható arany halotti diadémnál. Ez az időszámításunk előtti 8. század második negyedéből származik, s díszítése az ókori művész szemjének mutatója. Legelő szarvasok, özbe maró oroszlánok díszítik e páratlan szépségű leletet.

Most már menjünk azonban tovább, sok még a látnivaló. Várnak a második terem eredeti görög szobrai, s az ezekről készült római másolatok. E teremben az időszámításunk előtti 5-4. század emlékeit gyűjtötték össze. A tárlókban itt is láthatók vázák, sőt a maga nemében egyedülálló lelettel is dicsekedhetünk, az úgynevezett Grimani bronzkancsóval. (A bronzedény ugyanis nemigen maradt meg, mert míg az agyag-

edényt nem lehetett átalakítani, a bronz a beolvasztás után ismét felhasználható volt.)

Vegyük csak szemügyre a szobrokat. Egymás mellett sorakoznak a görög szobrászat klasszikus időszakának remekei és a római másolatok. Minő különbség! A három római Apollón másolata szemléletően bizonyítja, hogy másolatot a rendelésre dolgozó mesterek is tudnak készíteni, de műremekeket alkotni csak az ihletett művész tud.

Időzzünk talán egy kicsit többe az eredeti görög szobroknál. Nézzük meg az attikai Velanidezából származó márvány férfi torzót. Ugye milyen mesteri a ruha redőzése, a ruhából kibújó kéz megformálása, a test arányainak eltalálása, a fájdalomtól nehezült mozgás kifejezése? S nem lehet elmenni a háromalakos görög márvány síremlék mellett sem, hiszen ez a mű még így töredékesen is hű tükre hajdan volt mestere művészetének.

Táncosnő. Görög márványszobor.

pilaszterfők, kis bronzszobrok sorakoznak a teremben körbe-körbe, a tárlók üvege alatt. Izlított kapunk itt Macedónia és Thrácia művészetéből is, ahol a római uralom alatt is tovább éltek a hellenisztikus művészet nagyszerű hagyományai.

Görög vázák, római szobrok — ezzel a címmel indítottuk beszámolóinkat. De a cím talán nem pontos, hiszen sokkal, de sokkal több van itt. Két nagy nép történetének megmentett emlékei, amelyek mutatják nagyságukat, törekvésüket a szépre, s választ adnak arra is, hol kezdődnek, hol vannak az európai művészet gyökerei.

Rókás Sándor

Már csak a római művészet terme van hátra. Tekintsük meg azt is. Portrék, dombormű-töredékek,